

Adressater i henhold til liste

Vår dato: 02.08.2018
Vår referanse: 18/22247 - 9
Deres dato:
Deres referanse:

Fastsettelsesbrev - Endring i forskrift om satser for og beregning av erstatning ved klimabetinget avlingssvikt

Landbruksdirektoratet har i dag fastsatt endringer i forskrift om satser for og beregning av erstatning ved klimabetingede skader i plante- og honningproduksjon (sats og beregningsforskriften).

Forskriften trer i kraft straks og gjelder fra og med vekstsesongen 2018.

Vi viser til Landbruksdirektoratets brev av 25.04.2018 hvor forslag til endringer i sats- og beregningsforskriften ble sendt på høring. Høringsbrevet inneholdt i all hovedsak forslag til endringer i erstatningssatsene. Vi vil i det etterfølgende redegjøre for innspill mottatt i høringsrunden og endringer som er gjort sammenlignet med høringsutkastet.

BAKGRUNN

Forrige gjennomgang av satsene ble gjort da forskriften ble endret i 2015.

Landbruksdirektoratet viser til formålet med ordningen, jf. erstatningsforskriften «....å redusere økonomiske tap som oppstår ved produksjonssvikt forårsaket av klimatiske forhold det ikke er mulig å sikre seg mot». Målsettingen er at satsene skal ha en akseptabel grad av treffsikkerhet i forhold til det økonomiske tapet. Hovedprinsippet for ordningen er at den skal være en hjelp gjennom en vanskelig økonomisk periode, og ikke en form for inntektsgaranti. Dette prinsippet ble sist understreket av avtalepartene i jordbruksoppjøret 2010.

Endringene i forskriften gjelder hovedsakelig § 13 om standardsatser for erstatning ved avlingssvikt. I tillegg ble det i høringsbrevet foreslått endringer i §§ 2, 4, 5, 9, 11 og 14

Det er også gitt merknader til forskriftsbestemmelser som ikke var en del av høringen.

HØRINGEN AV FORSLAGET

Høringsbrevet ble sendt til 35 høringsinstanser inkl. 16 fylkesmannsembeter. Landbruksdirektoratet har mottatt hørings svar fra 5 av disse. Uttalelsene er gjort tilgjengelige på Landbruksdirektoratets hjemmeside.

Landbruksdirektoratet har vurdert disse innspillene og noen av forslagene er innarbeidet i forskriften. Andre forslag er ikke tatt til følge, men de fleste forslagene er kommentert.

Det generelle inntrykket fra høringen er at Landbruksdirektoratets forslag til endringer av satsene er godt mottatt, og at de ligger på et riktig nivå. To av de fem mottatte høringsinnspillene ser det som svært positivt at satsen for eple og solbær deles mellom konsum- og industrileveranse.

Landbruksdirektoratets merknader til høringsuttalelsene

§ 4 Generelle regler

Fylkesmannen i Trøndelag ønsker at det skal komme tydeligere frem i veiledningen til søknaden om hva som kreves av dokumentasjon og opplysninger. Fylkesmannen i Trøndelag opplever at ikke alle søkere har forstått hva som er en god dokumentasjon/beskrivelse av årsaken til avlingssvikten.

Landbruksdirektoratet understreker foretakets selvstendige ansvar for å dokumentere skadeårsaken, og merker seg behovet for tydeligere veiledning til søkeren, og vil i videre arbeid med rundskriv og annen veiledning vektlegge dette.

§ 2 og 5 Erstatningsberegning – avlingssvikt i salgsproduksjoner

Norsk Gartnerforbund mener at det er uheldig å fjerne unntaket i forskriften som åpner for bruk av totalsalgsmetoden når omsetning ikke er i kilo. De peker på at det fortsatt er mange grønnsaker som omsettes i bunt og stk. fremfor i kilo, eller at omsetningen i kilo er forbeholdt storhusholdning der prisene er betydelig lavere.

I høringsbrevet har Landbruksdirektoratet begrunnet forslaget om å fjerne det ene unntaket for bruk av totalsalgsmetoden der omsetning skjer i bunt, stk. m.m. Vi har i forbindelse med ukentlig mengde- og pris rapportering for en del grøntvarer, registrert en økende grad av differensiering av salgsenheter i grøntmarkedet. Dette har gjort det utfordrende å finne en vare som skal være representativ for pris- og mengderapporteringen. I samarbeid med grøntbransjen er det derfor utarbeidet standard omregningsfaktorer for å kunne omregne andre enheter til kilo.

Fylkesmennene som har vedtaksmyndighet i disse sakene har bekreftet at unntaksregelen har vært svært lite brukt.

Basert på et marked hvor enheter og emballasjetyper er i stadig endring, og hvor det i all hovedsak er aksept for omregning til kilo, fastholder Landbruksdirektoratet at alle vekster må kunne få beregnet erstatning basert på kilo.

§ 9. Skadeårets avling - avlingssvikt grovfôr i foretak med husdyr

I høringsbrevet ble det i § 9 andre ledd foreslått å gi søker rett til å fravike fôrnormene i § 15 dersom søkers representative fôranalyser dokumenterer at fôrmiddelet avviker mer enn 30 % fra fôrnormen. Dette har tidligere vært en anbefaling i rundskrivet.

Fylkesmannen i Trøndelag kommenterer at et avvik på mer enn 30 % fra fôrnorm vil være et fôrmiddel med svært dårlig kvalitet, og vil sannsynligvis medføre at muligheten til å bruke fôranalyser ikke vil komme til anvendelse. De foreslår at avvikskravet kan settes til 15 %.

Fylkesmannen i Hordaland har understreket betydningen av å hensynta tørrstoffinnholdet. De viser ved eksempler til at bl.a. vått grassurfôr må ha dårligere energiinnhold enn 0,70 FEm/kg tørrstoff, og konkluderer med at dette er «særs lågt». For å få korrigerende avfôrverdi for vått fôr til å fungere, mener Fylkesmannen i Hordaland at kravet bør settes til mer enn 10 %.

Landbruksdirektoratet har også mottatt en oppsummering fra Fylkesmannen i Rogaland om erfaringer med bruk av fôranalyser i 2017. Rogaland hadde i 2017 store nedbørmengder som førte til mange søknader om avlingssvikt i grovfôrproduksjon. Oppfatningen var i forkant av søknadsbehandlingen at fôrverdien i det høstede grovfôret var dårlig. Det har i ettertid vist seg at det ble innsendt noen ti-talls søknader med fôranalyser, men ingen har oppfylt avvikskravet på mer enn 30%.

Landbruksdirektoratet vil med bakgrunn i disse innspillene sette kravet for å kunne korrigerende fôrverdiene til at avviket må være mer enn 15 % ved normalt tørrstoffinnhold.

Fôrverdiene i § 15 i denne forskriften kan fravikes dersom det fremlegges representative fôranalyser som viser at det aktuelle fôrmiddelet avviker mer enn 15 % fra fôrnormen ved normalt tørrstoffinnhold.

Fylkesmannen har også fremmet forslag om at det bør være et felt i søknadsskjemaet der søker skal oppgi dato for innsett av dyrene og et felt hvor søker skal oppgi normal grovfôravling på bruket. Disse opplysningene kan være nyttige i vurderingen av bl.a. klimaprosent. Landbruksdirektoratet vil vurdere innspillet i det videre arbeidet med søknadsskjemaer.

§ 11 Honning – Dokumentasjon og kontroll

Kravet til egendokumentasjon av skadeårsak som medfører svikt i honningproduksjon er i likhet med dokumentasjonskravet i avlingssvikt tydeliggjort. Dette er i tråd med vektlegging av foretakets egen dokumentasjon av jf. § 4.

§ 13 Standardsatser for erstatning ved avlingssvikt

Det er mottatt få innspill til de foreslåtte satsene:

Spesialpotet

Fylkesmannen i Trøndelag mener det er feil å sette ned satsen for spesialpotet. Utsorteringen for spesialpoteter er normalt ikke like stor som hos vanlig konsumpotet. Videre omsettes en del av spesialpoteten i andre kanaler enn gjennom grossist.

Eple og solbær

Fylkesmannen i Hordaland uttaler at de synes det er meget nyttig at eple får delt sats for konsum og industri.

Norsk Gartnerforbund støtter forslaget om deling av satsen for eple og for solbær mellom konsumlevering og industrilevering. Dette vil medføre at erstatningsutbetalingen blir mer rettfærdig og speiler den innsats og de kostnader som er lagt i produksjonen.

Landbruksdirektoratet vil bemerke at vi er klar over at denne delingen vil innebære noen utfordringer i beregningen. Hvordan arealet er delt mellom konsum- og industrileveranse framgår ikke i søknad om produksjonstilskudd, og et annet grunnlag må benyttes. En

deling vil imidlertid medføre at overkompensasjon kan unngås, og dette har vi vurdert som svært viktig.

Hønning

Norges Birøkerlag har med grunnlag i vektete priser fra Totalkalkylen bedt om at erstatningssatsen økes med kr 2 per kg.

Landbruksdirektoratets vurdering av innspill til høyere satser:

Landbruksdirektoratet har tatt ny kontakt med de to største potetpakkeriene for å kvalitetssikre utsorteringsgraden for spesialpoteter. Konklusjonen er at ferskpoteter og småpoteter har en lavere utsortering enn vanlige poteter. Landbruksdirektoratet finner det derfor rimelig at utsorteringsgraden reduseres fra 30 til 23 %, noe som innebærer at satsen økes med kr 0,40 til kr 5,40 per kg.

Birøkerlaget påpeker at beregningsgrunnlaget som er benyttet i satsforslaget ikke er i overensstemmelse med verdiene som fremkommer av Totalkalkylen. Dette er riktig og kan forklares med at NIBIO har oppdatert tallene etter at rapporten om satsene var skrevet. Med bakgrunn i de oppdaterte prisene økes satsen med kr 2 til kr 132 pr. kg.

§ 14. Normavlinger for grovfôr i FEm/daa

Fylkesmannen i Trøndelag påpeker at forskriften må endres i tråd med fylkes- og kommunesammenslåinger.

Landbruksdirektoratet har innarbeidet dette i forskriften.

Fylkesmannen i Trøndelag kommenterer videre at beregning av erstatning i grovfôr med husdyr bør gjøres med utgangspunkt i foretakets gjennomsnittsavling og ikke ut fra normalavlinger fastsatt for den enkelte kommune da kommunene er store.

Erstatningsberegningen av grovfôr ble endret i 2014, og normavlinger for hver kommune ble fastsatt. Tidligere ble foretakets gjennomsnittsavling benyttet. Da endringen ble gjennomført ble fordeler og ulemper ved normavling vurdert. Beregningen før 2014 inneholdt mange faktorer og i mange saker var det vanskelig å peke på de faktorene som hadde avgjørende betydning for resultatet. Den nye beregningsmåten gjør det enklere for søkere og forvaltning både å forstå og å kunne forutsi beregnet erstatning.

Landbruksdirektoratet fastholder at beregningsmåten for grovfôr i foretak med husdyr er basert på fastsatt normavling i kommunen.

§ 16. Ikrafttredelse

Fylkesmannen i Trøndelag påpeker at det er vist til opphevelse av feil forskrift. Landbruksdirektoratet endrer dette ved fastsettelsen av forskrift.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Gunn Eide
seksjonssjef

Randi Eyju Schweigaard
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.

Mottakere:
Adressater i henhold til liste

Høringsinstanser

- Fylkemannsembetene
- Norges Bondelag
- Norsk Bonde- og Småbrukarlag
- Felleskjøpet
- Gartnerhallen
- Grøntprodusentenes Samarbeidsråd
- Kommunenes Sentralforbund
- Mattilsynet
- Norsk landbruksrådgivning
- Norges Birøkterlag
- Norsk Gartnerforbund
- Norsk landbrukssamvirke
- Norsk Sau og Geit
- Oikos
- Tine
- Nortura
- Finansdepartementet
- Klima- og miljødepartementet
- Miljødirektoratet
- NIBIO